

Sağlıkta Kalite Standartları Perspektifinden Terk Edilmiş Bebeklerin Bakımı

Pınar Tabakoğlu¹

¹Sakarya Eğitim Araştırma
Hastanesi
Sakarya, Türkiye
pinar.ege.tabakoglu@gmail.com
Orcid No: 0000-0002-7733-7600

Makale Geliş Tarihi: 17.12.2025
Kabul Tarihi: 02.03.2026

Sayın Editör,

Sağlıkta kalite standartlarının temel amacı, hasta güvenliğini sağlamak ve bakım kalitesini sürdürülebilir biçimde artırmaktır. Bu yaklaşım, toplumsal açıdan en savunmasız gruplardan biri olan terk edilmiş bebeklerin bakımında çok daha kritik bir önem taşımaktadır. Türkiye’de Sağlıkta Kalite Standartları (SKS) çerçevesi, hasta güvenliği ve bakım sürekliliğini esas alan kurumsal kalite yaklaşımını tanımlamaktadır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020).

Terk edilmiş bebekler; tıbbi, psikososyal ve etik açıdan yüksek risk altında bulunan özel bir hasta grubunu oluşturmaktadır. Uluslararası kılavuzlar, yenidoğan bakımında güvenlik, etkinlik ve hasta merkezliliği ilkelerini temel kalite ölçütleri olarak tanımlamaktadır (UNICEF, 2017; World Health Organization [WHO], 2016). Bununla birlikte, literatürde ebeveynleri tarafından terk edilen bebeklere özgü doğrudan kalite standartlarının sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut kalite yaklaşımları daha çok genel yenidoğan bakımı, aile merkezli bakım ve gelişimsel bakım modelleri üzerinden tanımlanmaktadır (Conde-Agudelo & Díaz-Rossello, 2016).

Bu editöre mektup, terk edilmiş bebekler için özgün kalite standartlarının eksikliğine dikkat çekmeyi ve mevcut kanıta dayalı yenidoğan bakım ilkelerinden hareketle uygulanabilir bir kalite çerçevesi önermeyi amaçlamaktadır. Bu yönüyle, terk edilmiş bebeklere özgü kalite göstergelerinin ve kurumsal bakım protokollerinin geliştirilmesi gerekliliğine yönelik bir tartışma başlatmayı hedeflemektedir.

Klinik bakım açısından, kanıta dayalı temel yenidoğan uygulamaları tüm bebekler için çekirdek kalite ölçütünü oluşturmaktadır. Erken ve uygun beslenme, cilt bütünlüğünün korunması, hipotermi ve enfeksiyonun önlenmesi bu çerçevenin temel bileşenleridir (WHO, 2016). Verniks kazeozanın korunması gibi uygulamalar, cilt bariyerini destekleyerek enfeksiyon ve ısı kaybını azaltmakta; özellikle yakın takibe gereksinim duyan riskli bebeklerde koruyucu bir rol oynamaktadır (Karakaya Suzan & Çınar, 2018). Ayrıca ağır hasta yenidoğanların uygun koşullarda sevk, mortalite ve morbiditeyi doğrudan etkilediğinden, nakil süreçleri de kalite standartlarının ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmalıdır (Celep & Uğurlu, 2024).

Ebeveyni tarafından terk edilmiş bebeklerde bakımın etik ve kişi merkezli boyutu daha da önem kazanmaktadır. Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde yapılan çalışmalar, ebeveynlerin bebeklerinden ayrı kalma durumunda yoğun kaygı, suçluluk duyguları yaşadıklarını ve profesyonel desteğe ihtiyaç duyduklarını göstermektedir (Mukba & Atıcı, 2022; Turhal & Karaca, 2019). Terk edilmiş bebeklerde ise bu ebeveyn rolü tamamen ortadan kalkmakta ve oluşan psikososyal boşluk doğrudan sağlık ekibi tarafından karşılanmak durumunda kalmaktadır. Bu nedenle aile merkezli gelişimsel bakım ilkeleri, ebeveyn yokluğunda dahi nöroprotektif ve etik bir kalite göstergesi olarak ele alınmalıdır (Arslan vd., 2019).

Kurumsal düzeyde ise, terk edilmiş bebeklerde “ebeveyn rolü”nün kurum ve koruyucu sistem tarafından üstlenilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, bebeğin haklarını koruyacak yasal ve etik prosedürlerin standartlaştırılması, bakımın sürekliliği ve güvenliği açısından kritik öneme sahiptir. Ebelik ve hemşirelik başta olmak üzere, anne-bebek sağlığından sorumlu profesyonel grupların yetki ve sorumluluklarının net biçimde tanımlanması, bakımın tutarlılığı ve kalitesi için gereklidir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020).

Sonuç olarak, terk edilmiş bebekler için doğrudan tanımlanmış kalite standartları sınırlı olmakla birlikte; kanıta dayalı klinik yenidoğan bakımı, gelişimsel ve nöroprotektif bakım modelleri ile güçlü bir kurumsal etik çerçeve birlikte ele alındığında uygulanabilir bir kalite perspektifi oluşturulabilir. Bu doğrultuda, sağlıkta kalite standartlarında terk edilmiş bebeklere özgü bakım süreçlerinin tanımlanması, kurumsal protokollerin geliştirilmesi ve bu alanda ulusal rehber çalışmalarının başlatılması hem hasta güvenliğinin güçlendirilmesi hem de bakım kalitesinin sürdürülebilir biçimde artırılması açısından önem taşımaktadır.

Saygılarımla

KAYNAKLAR

- Arslan, F., Başbakkal, Z., & Kantar, M. (2019). Yenidoğan bütünleştirici gelişimsel bakım modeli: Nöroprotektif aile merkezli gelişimsel bakım için yedi temel ölçüm. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 11(3), 263–273.
- Celep, G., & Uğurlu, E. (2024). Neonatal transport: When and how? *Sabuncuoğlu Serefeddin Health Sciences*, 6(2), 10–24. <https://doi.org/10.55895/sshs.1524784>
- Conde-Agudelo, A., & Díaz-Rossello, J. L. (2016). Kangaroo mother care to reduce morbidity and mortality in low birthweight infants. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (8), Article CD002771. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD002771.pub4>
- Karakaya Suzan, Ö., & Çınar, N. (2018). Yenidoğan cildi ve verniks kazeozanın bebeğe faydaları. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 34(3), 141–147.
- Mukba, G., & Atıcı, M. (2022). A qualitative study on mothers whose babies in the neonatal intensive care unit. *Qualitative Social Sciences*, 4(2), 192–210. <https://doi.org/10.47105/nsb.1133522>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020). *Sağlıkta kalite standartları – Hastane (SKS Hastane)*. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Turhal, A., & Karaca, A. (2019). Bebeği yenidoğan yoğun bakım ünitesinde tedavi altında olan annelerin yaşadıkları psikososyal sorunlar ve başa çıkma yöntemlerinin belirlenmesi: Niteliksel bir araştırma. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(3), 172–180. <https://doi.org/10.33631/duzcesbed.537161>
- UNICEF. (2017). *The state of the world's children: Early childhood development*. <https://www.unicef.org/reports/state-worlds-children-2017>
- World Health Organization. (2016). *Standards for improving quality of maternal and newborn care in health facilities*. ISBN: 978-92-4-151121-6, <https://www.who.int/publications/i/item/9789241511216>